لیر پاشا … حه یده ر عه بدولره حمان

ئەگەرچی بیتەر برێك لەبواری شانۆدا ناسراوە، بەڵام چالاكییەكانی لەبواری سینەمادا لە شانۆ كەمتر نیە، زۆر كەسیش ئەوە نازانێت كە (بیتەر) بەر لەشانۆ هەوڵی ئەوەی داوە بە سینەما دەست پێ بكات و ئارەزووی ئەوەی هەبووە ببێت بەدەرهێنەرێكی سینەمایی، ئەو خۆی دەڵێت: من لەنێوان شانۆو سینەمادا پارچە پارچە كراوم، ئەو چۆن لە شانۆدا هەمیشە هەوڵی بونیاتنانەوەی شكسپیری داوە، بەهەمان شێوەش لە سینەمادا.

فیلمی هاوبەشی ئەمریكی بەریتانی (لیر پاشا) لەدەرهێنانی (بیته ر برؤك) چیرۆكی (لیرپاشا) باس لەپاشایەك دەكات، دوای ساڵانێكی حوكم رانی و بەتەمەن داچوون هەست بەهیلاكی دەكات، بۆیە بڕیار دەدات سەرو ماڵی دابەش بكات، ئەمە كێشەی بۆ دەنێتەوە.

زۆرینەی ئەكتەرە ناودارەكانی جیهان ئاواتی ئەوە دەخوازن ڕۆژێك لەڕۆژان ڕۆڵی لیرپاشا لە سینەمادا بەرجەستە بكەن، چونكە ئەو كاراكتەرە لەهەموو جیهاندا پێگەی خۆی هەیە، بەڵام نواندنی ئەو ڕۆڵە لابورێكە بۆ هەموو ئەكتەرێك و تاقیكردنەوەیەكە بۆ ناسینی وزەو دەسەڵاتی هونەریان
ئەوەتا ئەكتەری ناسراوی جیهانیی(باتشینۆ) بۆ 13 كەڕەت ڕۆڵی لیرپاشای لە سینەماو شانۆدا بینیووە، بەڵام وەك خۆی دەڵێ هێشتا تینوویەتی نەشكاوە لەهەق دان بەو كاراكتەرە مەزنە.

هەردوو ئەكتەری گەورە (لۆرانس ئۆلیفیە) و(باتشینۆ) بە ئەكتەری شكسپیریی ناسراون، هەردوكیان ژمارەی پێوانەیان لە نواندندا بینیووە بۆ بەرجەستە كردنی كاراكتەرەكانی شكسپیر، لۆرانس ئۆلیفیە خەڵاتی ئۆسكاری لە بینینی پاڵەوانیەتی هنری پێنجەم دا بینیووە، هەروەها خەڵاتی شێری زێڕین و خەڵاتی باشترین ئەكتەر لە فیلمی هاملێت

فەرموودەکانی شیعری بێگەرد … سەباح ڕەنجدەر

1

شاعیر لە خۆڕسکییدا خەسڵەتی یاخیبوونی لەناوەوە ڕسکاوە و مانا و تۆڕی پێکهاتە و یەکێتی هەستەکانیەتی، بەڵام خەسڵەتی پێشمەرگەی نییە. من قەت ق□□□م نەکردووەتە چەك. شیعر بەرەو قووڵایی دەبێتەوە و وزە و درەوشانەوەی هەموو نووسینێکە، تەواوکەری پڕۆژە ڕۆشنبیرییەکان و قەوارەیەکی سەرتاسەرییە.

2

لە شیعری بێگەرددا شاعیر دەبێتە ڕوخسارێکی کارای گەردوونیی، پەیوەندی بە تاکە شوێنێکەوە نامێنێت، دەچێتە ناو هێما و زاراوە و بنەڕەتەکانی تەواوی بوون و جیهان و خەون و چییەتی مر□ق□و□. توانای بەدیهێنانی خەونی تێدا پەیدادەبێت، خەون و بەدیهێنانی بەهای ڕۆحیی و گەردوونیی بوون.

3

هەموو قوتابخانە شیعرییەکان لەناودەچن، تەنیا شیعر خۆی، گەوهەری گەوهەرەکان دەمێنێتەوە. کە بیر لە قوتابخانە و ڕێباز و تەوژم و جووڵانەوە جیاجیاکانی شیعر دەکەمەوە. تەوژمی هەستیی و خەونییم لە وانی دی پێ باشترە. لەواندا دەتوانم بچمە سەر پایەی خۆم و خۆم بنیادبنێم و هێز و ورەیان لێوەرگرم و جۆش بگرم، جۆشگرتن لە گۆڕان و داهێنان. هەر کارێك بە وردی و وریایی ئەنجامی بدەی فیداکاریی دەوێ و لەناوی دەدرەوشێیتەوە.

دەنگی دەرەوە ناتوانێت ناوەرۆکی ناخ بناسێنێت، یان بتاسێنێت. چەمکی بەختیاریی ئەدەبی ل□ ناخمدا دەخەمڵێنم و بە مۆرکی هونەریی خۆی لەگەڵیدا دەمێنمەوە و دەبێتە بنیاد، بنیادی جوانی ڕەسەن لە زەینمدا.

4

لە ئەزموونی مندا ئەمە ڕوویند□داوە و نەمویستووە ئەفسانە تێکبشکێنم، بەڵکو ویستوومە لە ڕێگای زمانی ئەفسانە و جیهانبینی

ئەفسانەییەوە ڕایەڵ و تانوپۆی بۆ ئاستی بەکارهێنانی ڕووداوێکی هاوچەرخ بچنم و بەرزی بکەمەوە و بەکاریبهێنمەوە. ئەفسانە پێویستییەکی ناوکییە وزەی شاراوەی شیعر ئاشکرادەکات، پاشان بۆ کارامەیی بەکارهێنان پێویستی بە ئاگایییەکی هۆشمەندانەیە، هەرچەند دەچمە ناو ئەزموونەوە ئەفسانەم ڕوون و قووڵتر لا کۆدەبێتەوە و هەڵکۆڵینی تێدادەکەم و واقیعی تێدا دادەڕێژمەوە.

لە دەقدا ڕوودەدات بینین جێگۆڕکێ لەگەڵ وزەی ئەفسانەیی بکات، یان بەپێچەوانەوە. گۆران لە دەقی: (زەنگی پەستی)دا، منی بەجێگۆڕکێکردنی بینین بۆ وزەی ئەفسانە و لێدانی دەماری زمان مووتوربە کرد.

هیچ شیعرێکی داهێنراو لە وزەی ئەفسانە خاڵیی نییە. ئەم شیعرە بە نەمریی دەمێنێتەوە، ئەفسانە وزەی نووسینی بەرزکردبێتەوە تا ئاستی ڕەسەنی و زیندوویی.

5

زمان هۆکاری دەربڕینی شتە ناوەکی و زەینییەکانی شیعرە، شیعریش ڕێبازی ژیان و بیرکردنەوە و ئامانج و چارەنووسمە، مامەڵەم لەگەڵیدا خۆشە و حەزدەکات لەبەر ڕۆشنایدا ببیندرێت. لە ژیاندا لە بڵاوکردنەوەی شیعرەکانم زیاتر هیچم نەویستووە، بوێر و بێباکیش بوویمە تەنیا جارێکیش نکوڵیم لە ڕاستی و ڕاستگۆیی نەکردووە و وەك پارتیزانێك ڕووبەڕوو جەنگاوم، قەتیش نەکەوتوومەتە ناوبژی و گونجانێك. هەمیشە لە بەرەی ئێستێتیکادا بە وریاییەوە وەستاوم و ناپاکییم لەگەڵ بەهرە و توانای خۆم نەکردووە.

شیعر هەژارە و زۆریش بەهێزە، بە مردن دەورەدراوە. باوکم بە هەژاری مرد، دایکیشم. لە مندا دەرکەوتنەوە و ماونەتەوە و تێکەڵ بە حاڵەتی نووسین و یادەوەری نووسین بوون. حاڵەتی نووسین هەستکردنە بە کرانەوەی گەردوون، بە سەرەتای دووەمی ناودەبەم، شتە جوانەکانی ماونەتەوە شیعری بێگەرد لە دیدێکی تەواو ئێستێتیکییەوە پاراستوویەتی و کردوویەتی بە مایەی ڕەزامەندی و نموونە. دەمەوێ لە ڕێگای هێزی دەقەوە پەیوەندییەکی هەقیقی دابمەزرێنم و لە پاراستنی شتە جوانەکان نزیکببمەوە.

6

گۆران و ئەنوەر قادر محەمەد و جەلال بەرزنجی …. تاد، نوێبەخشیان

لە زەینی مندا شێوەپێدا و ناوەندەکیان پێبەخشی، ناوەندی نوێبەخشیی، لە نوێبەخشیی ئەواندا، نوێبەخشیی خۆم کەشفکرد و پەرەم پێیدا. ئەوەی نووسیومە کاتێك دەزانم نوێبەخشییە، کە توانیبێتم بە پێی زمانی تێدا دووبارەبکەمەوە و بیکەم بە هەوێنی زەینیی. کە توانیم بە پێی زمانی تێدا دووبارە بکەمەوە و کردبێتمە هەوێنی زەینیی، ئەوجا دەزانم نوێبەخشییەکی بێگەرد و هەستکردن بە ئازادی بووە، ئازادی منە، واتە: نهێنی مەوداکانە. نوێبەخشیی ئازادییەکی شاراوەیە، مێشکی نوێبەخش، مرۆڤ بە بەهرە ئێستێتیکییەکانی دەدۆزێتەوە و دەناسێت، کە داهێنەری جیهانبینییەکی خۆبینینە و نوێبەخشیی لەناو دڵی وشیار و پڕ ئاگایدا کاری خۆی کردووە.

7

شیعری من ڕووبار نییە، جۆگەڵەیەکی باریکە، خاڵیی نییە لە خوڕەی پاراو، ئەم خوڕە نەرمە سەرڕێژە لە جیلوەی هەقیقەتی بوون. هەقیقەت ونە، پرسیارە، لە وەڵام گرینگترە. دەنگی مەوداکانە لە هەستەکانی شاعیردا دەخرۆشێت و گوێمان لێی دەبێت. گومان و دوودڵییەك لە نێوان واقیع و خەیاڵ، لە ڕێگای ڕستەی لێکدراودا پیشانی وەرگر دەدات، وام بیرکردووەتەوە هەندێك باڵی خەیاڵ دەچێتە ناو واقیع و هەندێ وردەکاری واقیعیش وەك خەیاڵ ڕەشکەوپێشکە بە بینین دەکەن، زەینی وەرگر لە ڕستەی سادەوە بەرەو ڕستەی لێکدراو دەبەن.

بوونی هەموو شتەکان: دەریا، ڕووبار، کانی، جۆگەی باریك …. تاد، پیرۆزن. ئاشقانە دەڕوانن و دەیانەوێ ژیانیان دەسکەوێت و سادەیی شتەکان بناسن. شیعری بێگەرد لە کۆتایی خۆیدا گوێڕایەڵ و وابەستە نییە، نە بە خەیاڵ، نە بە واقیع، نە بە ئەفسانە و ئایینەکان …. تاد، جگە لە شیعرییەتی پێ.

8

گۆشەگیرییەکی وشیارییم هەڵبژاردووە. بۆ ئەوەیە زیاتر لە شیعرەکانم وردببمەوە و سەرنج نەخەمە سەر شتی تر، یان ئەو شتە لابەلایانەی شیعر هەڵدەبزێکێنن. بۆ ئەوەی هەڵنەبزێکێی دەبێ دووربکەویتەوە و نامۆبیت. (ئەحمەدی مەلا) وەك نموونەی باڵا وەردەگرم، ئەگەر گۆشەگیری وشیاریی هەڵنەبژاردبووایە و لە مۆتەکەکانی ئەدەب دوورنەکەوتبایەوە شاکارێکی وەك: (کتێبی شیعر)ی پێشکێش بە مێژووی داهێنان نەدەکرد.

9

شیعر لە یەکەم ڕەشنووس و یەکەم پاکنووسیەوە تەواودەبێت، لە هەمان کاتیشدا قەت تەواونابێت. شیعرێك پێش سی ساڵ نووسیبێتم، هەر جارێك گەڕابمەوە سەری گۆڕانێکم تێیدا کردووە. ئەم دەستکارییە نەبوونی دڵنیایی نییە، هەوڵە بۆ گەشەپێکردنی. ساتی شیعر پەیوەندی بە دەروون و زمانەوە هەیە. ڕێکەوتبووە لەکاتی ڕۆیشتنم لەسەر شەقامدا، ڕیتمی ڕۆیشتن یارمەتیداوم بۆ گۆڕینی ڕستە و وێنە، چونکە ئەم ساتی شیعرییە بیرکردنەوەی ڕابردووی زیندووکردوومەتەوە و گەیاندوومیەتەوە ساتی نووسینی ڕەشنووسی یەکەم. ئەم حاڵەتەش ڕێخۆشکەر و یارمەتیدەرە بۆ دەستکاریکردن و بەیەکگەیشتنەوەی ئیلهام و ورووژان. لێکۆڵەر ئەم کردەیە بە خراپ لێکدەدەنەوە و دەڵێن ڕەوتی پێشکەوتنی شاعیر دەکەوێتە نادیارییەوە.

لێکۆڵەر دەتوانێت لە هەر دەستکارییەکدا جۆرێك ببینێت. کامە بینین لە میتۆدی ئەو نزیکە، میتۆدی خۆی لەمیاندا تاقی بکاتەوە. شیعر لە منداڵدانی کات لەدایکدەبێت و ئیدی لە دەستکاری بەردەوامیدا گەشەدەکات. شیعر ڕوویەکی نەزاندراوە.

10

خانەوادەکەم وەك هەر خانەوادەیەکی چینی هەژاری ناو کۆمەڵگای کوردی، دەیانویست کوڕەکەیان ببێتە فەرمانبەرێکی خاوەن: سایە و مایە و پایە. منیش هەموویانم ڕەتدەکردەوە، هەڵبژاردن و کۆششم تەنیا بۆ ئەوە بوو، ببم بە شاعیر، شاعیریی لە هەموو شتێك زیاتر کۆششی دەوێت. شاعیریی بوون کەسایەتییەکی پەتی و پتەو و مرۆڤبوونێ، هەوا و هەناسەی پاراوی بە ئازادی تێدا هەڵدەمژم. وابزانم لە هەڵبژاردن و کۆششمدا لە قوتابخانەی ئەشق خوێندم و نیشانەم لەبەر ئاوێنەی ویست داناوە. شاعیریی بوون ڕووداوێکە دڵنیایی لێ نەسەندوومەتەوە، بەردەوام لەگەڵ کەسە خەڵقکراوەکانی ناو خەیاڵی خۆم قسەدەکەم.

ئێستا دوای نیو سەدە زیاتر لە تەمەن، منداڵەکانم لەڕوومدەدەن تۆ باوکێکی: بێباك، یان کەمتەرخەم، یان تەمبەڵ بوویت. ئەگینا بۆ نەتدەخوێند، دەبووایە بتخوێندبووایە …. تاد، منیش هەمیشە دروشمی ژیانم: خوێندن بۆ بڕوانامە و سایە و مایە و پایە نەبوو، بەلامەوەش هیچ گرینگ و مەبەست نەبووە، چی لەوە خوێندەوارترم ناکات، چەند

نامەیەکی ماستەر و دکتۆرا لەبارەی بیری منەوە نووسراون و لێکۆڵەرانیش هەڵوەستەیان لەبارەی ئەزموونی شیعریی من کردووە. خوێندنەوەی ئەدەبیات ئەزموونێکی ئارامبەخش و خاڵی سەرنجڕاکێشانی من بووە و هەستی بەرپرسیاریەتی لا دروست و بەهێزکردووم، لە ساتی ئەم بەرپرسیاریەتییەدا ڕوون و بەئاگام.

شیعر پایتەختی ڕووناکی هەمووسەردەمەکانە. لەو پایتەختە بە کەششێکی تەواو ئازاد دەژیم، بەڵام وەك گەڕان و گەشت: ناوچەییەکی پەتیم. لەڕووی خۆشگوزەرانی و ویستی منداڵەکانم، دان بە هەڵەکانم دەنێم و قبووڵیان دەکەم: بێباك و کەمتەرخەم و تەمبەڵبووم.

11

شاعیری بێگەرد کەسایەتییەکی بەهێز و سەربەخۆیە، شاعیری بوونە، دەنگی مەوداکانی بەدەستهێناوە، پەیبەر و پەیپێبراوە، بەرانبەر بە سیستەمی ناڕێك وەستاوە. شیعرەکانی زەینێکی ڕوون و تیژیان داوەتێ و ژیاننامەیەتی، تیزابی بە چاوی شمشێری دیموکلیس داکردووە. شیعر بوونەوەرێکە زوو شەڕی خۆی لە پێناو دادپەروەری خۆی دەکات و تۆڵەی وەردەگرێتەوە.

شاعیر بەدەر لە شیعرەکانی دەبێت کەسایەتی ئەدەبی خۆشی لەبەرچاو بگیرێ و بخوێندرێتەوە. ئارەزوومەندی شیعر هەیە تا ئەوپەڕی چووەتە پاڵ ئایدیۆلۆژیایەکی ستەمکار و جەللادی چەپێنەر، نانی نانی و کاسەهەڵگر و پانیکێشهەڵگر و زەلیل و بەڵێ قوربانە. بە خواستی خۆی بووەتە کۆیلەی هەموو جەستە گوێ و دەم، دەیەوێت لەناو پرسە تایبەتییە سیاسییەکانیدا شیعریش بنووسێت. لەم حاڵ و بارەدا شیعر دەنگێکی تێکشکاو و سەرێکی کز و جەستەیەکی بێجووڵەیە. نرخ و بەها و مانایەکی نامێنێت، نابێتە تیشکۆی سەرنجی خوێنەر و لێکۆڵەر. بۆ ڕەواش دەزانێت گلەیی توند لە خوێنەر و لێکۆڵەران بکات نایخوێننەوە، لە ناوەوەشیدا ئەو هەقیقەتە هەناوی لە دەمی دەهێنێتە دەرەوە، کە کەوتووەتە خانەی بێزران و بێبایەخ بوون، ئەو دەربڕینە ئێسك ناشکێنێت. گرێی مێژووی داهێنان دەکاتەوە.

12

20/3/1984 لە یانەی مامۆستایانی هەولێر، یەکەمجار بۆ بەزم و ڕەزمی سروودی نەورۆزەوە چوومەسەر مێزی خواردنەوەوە. لەگەڵ: مەحموود زامدار، مستەفا پەژار، خالید جووتیار، دکتۆر ئازاد

حەمە شەریف، بورهان ئیبراهیم یۆعقووب. زامدار گوتی: یەکێکی تریشم کردۆ عەرەقخۆر و ناوی هاتە ناو لیستەوە، لەدایکبوونی ڕاستەقینەت ئەو ڕێکەوتەیە یەکەم پێکی تێداهەڵدەدەیت و بەسەر گەنجینەی داهێنان و نوێبەخشی دەکرێیتەوە.

پێکیان بەرزکردەوە گوتیان: بۆ میوانداری شاعیری لاو سەباح ڕەنجدەر، منیش دەنگی خۆم هەڵێنا و گوتم: لە گەشانەوەی شیعری گرینگ. بۆچوونەکەی منیان پەسەندکرد، هەر پێنجیان پێکەکەیان دانایەوە سەر مێز و دووبارە بەرزیان کردەوە. بە کۆرس گوتمان: لە گەشانەوەی شیعری گرینگ. دوای هەڵدانی یەکەمین پێك خالید جووتیار گوتی: پێشبینی دەکەم ببێتە شاعیرێکی تەواو داهێنەر. مستەفا پێژاریش بۆ پێشبینییەکەی بزەیەکی تەوساوییەوە گوتی: وەی نایبینی. کتوپڕ لە شوێنی خۆمدا تاسام و برادەران دایانە قریوەی پێکەنین.

دوای بیست و چوار ساڵ تێپەڕبوون بەسەر دانیشتنەکەدا، خالید جووتیار ئەزموونی خوێندنەوەی خۆی لە ژمارە (130)ی 5/3/2008، گۆڤاری (ڕامان) بە ناونیشانی: (شیعر و تازەگەریی و کەلەپوور) نووسیوە و لەناو ئاماژە و نیشانە و هێماکاندا، ئاماژەی بە بەدیهێنانی پێشبینییەکەی داوە.

دانیپێدادەنێم ئێستا و ئەوسا پێیم پێنەبردووە ئەم دوو بۆچوونە بۆ کوێ گەیشتوون، بەڵام درۆ باش نییە، هەمیشە خستوومیانەتە دۆخی پرسیار لەخۆکردن و مووچڕکی ترسیان لە جەستەمدا هێشتووەتەوە، نموونەی باڵای شیعری بێگەردیشم لە بەرچاوە، هەقیقەتی ڕۆحی خۆمی تێدا بەرجەستە بکەم و شتە گرینگ و کاریگەرەکانی خۆم بە ئەویدی ڕابگەیەنم.

لە ژمارە (68)ی ئەیلوولی 1988، گۆڤاری (کاروان)، مستەفا ساڵح کەریم چیرۆکێکی بە ناونیشانی: (پیرمامەند) بڵاوکردەوە. ڕامانی سەرەکی چیرۆکەکە ڕاگواستنی گوندەکانی کوردستان بوو، چیرۆکەکە کاریگەرییەکی قووڵی لەسەر باری دەروونی مندا هەبوو. یەکێك بووم لە ڕاگواستراوەکان و برینی ڕاگواستن لە من و بنەماڵەکەمدا گەرمبوو، بەردەوام خوێنی لەبەر دەڕۆیی. غەریب و بێپەنا مابووینەوە. بە ژیانی ڕۆژانە و نان و ئاوی مەمرە و مەژی ڕازی بووین. بە خوێندنەوەی، وامزانی گوندەکانم هەمووی

بەدەستهێناوەتەوە و زەوی جیهان هاتووەتەوە ژێرپێم، بە شوێنی مووتوربە کردمەوە. لەوساوە لە خۆشحاڵی و چاوەڕوانی ڕێکەوتێك بووم، چیرۆکنووس ببینم و لە پاداشتی ئەم چیرۆکە دەستی ماچ بکەم. ئەو دەستانەی لە خۆشحاڵیی ئەدەبدا ماچی دەکەیت، وادەزانی دەستی خدری زیندەیە و ئێسکی تێدانییە. من داهێنەرانی زمانی خۆم تا ئاستی ئەشقی خودایی خۆشدەوێ. چەندان جار وێنەی داهێنەرانی زمانی خۆم لە ڕووی ڕۆژنامە و گۆڤارەکاندا ماچکردووە.

لە یازدەمین فێستیڤاڵی گەلاوێژ، لە 22/11/2011 لە حەوشەی هۆڵی تەوار لە سلێمانی، دووراودوور بینیم. شەرمم لە شکۆی کرد بچمە خزمەتی و خۆمی پێبناسێنم و باسی کاریگەری چیرۆکەکەی بۆ بکەم. بۆ ئێوارەی 24/11/2011 دکتۆر بەرهەم ساڵح میوانانی فێستیڤاڵی لە: (یانەی کۆمەڵایەتی) میوانداری کرد، میوانەکان لە نهۆمی دووەمدا بوون. چیرۆکنووس لە نهۆمی یەکەم لەبەردەم پەیژەکە پیاسەی دەکرد و وەك زاوا ڕێکپۆشبوو. منیش لەسەر پەیژەی نهۆمی دووەم چاودێری و چاوەڕوانم دەکرد سەربکەوێت و بوێری و بێشەرمی ئەوەم تێدابێت خۆمی پێبناسێنم و دەستی ماچ بکەم.

من لە تای چ تەرازوویەك گەوهەری خۆم دەکێشا و چیرۆکنووس لە تای چ تەرازوویەك تاسەی خۆی دەشکاند. لەپڕ چیرۆکنووس شێوەژا و بێینباخەکەی ڕێکخست بۆ خۆئامادەکردنێك پێیەکانی لە کاشی خشاند و بە پەلە ڕایکرد، دەستەودامەنی دکتۆر بەرهەم بوو، بە دەست لەسەر سینگ و خۆشدوویییەکی ناپێویست پێشی کەوت، فەرمووی لێکرد تا گەیاندی بە نهۆمی دووەم و ناو میوانەکان، لەسەر مێزی بە میکرۆفۆن ئامادەکراو یەك کورسی لە تەنیشتی دانیشت، کە تەرازووەکەم دیت لاسەنگ بوو، ئەوجا بیرمکردەوە خۆم لە کوێدا بووەستم و داهاتووی ئەدەب بپارێزم. واقیع کتێبێکی کراوەیە هەریەکەمان بە جۆرێك دەیخوێنینەوە و هەمووشمان سوودی لێوەردەگرین.

25/11/2011 فێستیڤاڵ تەواوبوو، میوانان هەریەك بەلایەکدا پەرتبوون. بۆ بەیانی لە شیرینی: (تۆفیقی حەلواچی) چەند جۆرێك شیرینیم بۆ منداڵەکانم کڕی و گەڕامەوە هەولێر، بەدرێژایی ڕێگا خەونی دەمارەکانم دەکوڵا، کە گەیشتمەوە ماڵەوە شیرینیەکەم دایە دەست منداڵەکانم، پێش ئەوەی پشوویەك بدەم، چوومە ناو کتێبخانەکەم کۆچیرۆکی: (ڕەشپۆشێکی جیهانی چوارەم)م دەرهێنا و لە پێش دەرگای حەوشەم دانا، بەڵکو کەسێك لەگەڵ دەستی خۆیدا هەڵیگرێتەوە و بیبات، لە کاتێکدا زۆر هۆگری چیرۆکەکان ببووم و چووبوومە کرۆکیانەوە.

14

شیعر جیهادە، مێژوو لە خۆت و لیخنیی پاکدەکاتەوە. چوومەتە بەرەی جیهاد. دڵنیام کەس ناکوژم، بەڵام خۆم شەهیددەبم.

15

ئەو نووسینەی لە ئەدەبدا بە شیعر ناسراوە، گرینگ شێواز و تێگەیشتن لە شێواز و ماك و ڕەگی مێژووییەکەیەتی، چونکە نوێبەخشیی مەیلێکە بە هیچ شێوەیەك نوێ نییە و یەك سەردەمی نییە، مەیلێکی خۆڕسك و بەرپرسیاریەتییە لە داهێنەردا.

بە شێوەیەکی بەردەوام لە هەموو سەردەمەکاندا دووبارەبووەتەوە و دووبارەدەبێتەوە و دەبێتە دیاردەی مێژوویی و پەرەسەندنی مێژووی داهێنان، ئەگەر بە دیاردە مێژووییەکانی ئەدەبی خۆماندا بچینەوە و دەستنیشانیان بکەین دەبینین:

بابا تاهیر و نالی و گۆران …. تاد، هەریەکیان نوێبەخشی سەردەمێکن و شتێك لە داهاتوویان هەڵگرتووە، پرسیاری ڕەگوڕیشەیی و گشتگیریان کردووە و دیاردەن. مەیلی دووبارەبوونەوەی نوێبەخشین، نهێنی بوونیان لە مەیلی دووبارەبوونەوەی نوێبەخشی و پرسیاری ڕەگوڕیشەیی و گشتگیری وەرگرتووە، هیچکیان کانی بەر لە خۆیان کوێرنەکردووەتەوە و کانی دوای خۆشیان شێلونەکردووە، بەڵکو ئاوێکی پاراویان بۆ دەستەبەرکردووین بۆ خواردنەوە و دوا شووشتنمان بشێت و شتێك لە داهاتوویان تێدایە. هەر شیعرێك شتێك لە داهاتووی تێدانەبێت، هیچ مانایەکی نابێت.

16

بەو زمانە دەنووسم، هەستی پێدەکەم و پێی دەژیم. بیرکردنەوەیەکم، وەك هەوێ و هەنگاو لە خۆمدا جووڵاندووە، تەنیا لەم دەستپێکەدا شیعری هاوچەرخ لەدایکدەبێت و جۆرە هاودەمییەکی شێواز و پەنجەمۆر دروستدەبن و هاوسەنگ یەکتری ڕادەگرن.

17

شیعر وەك ناسنامەی دنیا خۆی پێناساندم، ناسنامەیەکی بەختەوەر. لە شاکاردا ناساندنی خۆی دووبارەدەکاتەوە. بۆ دۆزینەوە، تەم لەسەر جیهانێك لادەدات، کە ناساندن ئاماژەی بۆدەکات.

لێکۆڵەری ڕاستەقینە نووسەرێکی داهێنەرە، ڕاستەوخۆ پەیوەندی بە بنچینەکانی کاری داهێنانەوە هەیە و بەرەو بەهای بابەت و ئێستێتیکا ڕێنماییمان دەکات. ئەمیش لە سنووری بیرکردنەوە و دادپەروەری و زانینی خۆی بەرهەمێك دادەهێنێ، بەرهەمەکەی لە خزمەتی بەرهەمی یەکەمدایە. سێبەری یەکەم نییە، ڕووناکی دووەمە. خۆی داهێنەرە و بەرهەمەکەشی داهێنانە. خوێنەری نموونەییش داهێنەرە. لێکۆڵەری ڕاستەقینە وادەکات خوێنەری نموونەیی ببێتە نووسەری دووەم، یان لێکۆڵەر ناوەندە لە نێوان نووسەر و خوێنەردا.

لە جێگایەك خوێندوومەتەوە بۆ هەر نووسینێك دوو نووسەر هەیە:

یەکەم: ئەوەی بەرهەمەکەی داهێناوە.

دووەم: خوێنەرەکەیەتی، خوێنەری نموونەیی.

زۆر بەوریاییەوە گوێ لەو باسانە دەگرم، کە لە بەرهەمی مندا دەبنە باس، ئەگەر لەگەڵ بیروبۆچوونەکانیشیان نەبم، پەیوەندیم لەگەڵیاندا پەیوەندییەکی سروشتی و مرۆڤانە دەبێت. لێکۆڵەر هەقی هەموو بیروبۆچوونێکی هەیە، کە لەناو دەقەکەدا هەستی پێدەکات و بیری بۆی دەچێت. بیروبۆچوونی لەبارەوە دەربببڕێت. ڕەنگە بیروبۆچوونی نەچێتەوە سەر کرۆك و ماکی بیروبۆچوونی نووسەرەکەش، ئەمە ئەوە نییە لێکۆڵەر بە کەمزان و کەمدەست و ناتێگەیشتوو تاوانبار بکەیت.

نموونە: ئەدیب نادر، باسێکی بەجیهانبینییەکی پڕ و هەڵگری لێکدانەوەی جیاجیا و میتۆدی هەمەلایەنە لەبارەی ئەزموونی من بە ناونیشانی: (کە خەون دەبێتە وێنە، کە خەون دەبێتە شیعر) نووسیوە. لە کتێبی: (گەڕانەوە بۆ ماڵی یەکەم) ساڵی 2014 لە ئەکادیمیای کوردی چاپکراوە، بڵاوی کردووەتەوە.

ڕەتی ناکەمەوە، لەگەڵ بەشێکی بیروبۆچوونەکانیشی یەکنایەمەوە، بەڵام لێکۆڵەرێکی ڕاستەقینەیە و قووڵبووەتەوە، پێی لەسەر زەوی نووسین قایم و جووتە. بیرکردنەوەی کەسایەتی ئەدەبیی خۆی، وەك بەرپرسیاریەتی نووسین و هێزی ئایندەبینینی نووسین بەکارهێناوە، جیهانبینیی و دیدی منیشی ناسیوە. بەرهەمێکی دروستکەری پرسیاری لەسەر بەرهەمەکەی مندا خوڵقاندووە، ئەگەر بیروڕاکەشی وەرنەگرم،

هەموو شتێك لەم وەرنەگرتنەدا کۆتایی نایەت. بێ هیچ گومانێك لێکۆڵەری ڕاستەقینە بەشداری کارای داهێنان دەکات، هاریکاری ئەوەشی دەکات بەرهەمی داهێنراو بەرهەمبهێنێت و پرسیارە بوونییەکانی خۆی بکات.

19

شیعر هەوڵدەدا هەوڵێکبێت لە تەواوی بوارەکاندا دانپیانانێ بە ژیان، یان ئاشکراکەری ژیانی تایبەتی شاعیر، کە ژیانێکی قووڵ و ڕوونە، شیعر خۆی شاعیرەکەیە. ئەو ماوە دیاریکراوەی دەژین دانپیانانە بە ژیان. مردن کامڵبوونی مرۆڤە. دێنایدێن، کە دێت وەرتدەگرێ زاوزێکردنی بوونە. کارتێکردن و کارتێکراوە، دایك و ڕۆڵەی زیندووی بوونن.

شیعری بێگەرد بەخۆی زانیوە و بە شێوەیەکی سروشتی بژێوی ڕەوای خۆی، نەك سواڵ لەم زاوزێکردنەی بوون وەردەگرێت، ئەگەر ئەدەبی ئێستێتیکی نەبووایە مرۆڤایەتی لایەکی بەتاڵدەبوو، یان لایەنی کەم شتێکی گرینگی کەم دەبوو، یان هێڵی بیرکردنەوەی دەگۆڕا و هێماکانی زەوی زیاتر ئاڵۆزدەبوون.

لە ئێستادا، کە ئەزموونی نووسینم سی و پێنج ساڵی جێهێشتووە، نووسین بۆم بووەتە ناوچەیەکی ترسناك و چوونە ناوی ئێجگار سەخت و بە ئازار بووە. لە ڕێکخستنی وشەدا و کاریگەریی دەنگێك بەسەر دەنگێکی دیدا هەستەکانم دەردەکەون، ئێستا زۆر هەستیارم بەرانبەر دەرکەوتنی هەستەکانم و ئەو وشانەی ڕستەیان لێپێکدەهێنم و دەیانکەم بە وێنەی ئێستێتیکی.

من تەنیا لە خوێندنەوەی دەقی ئێستێتیکیدا دەدروشێمەوە و ڕۆڵەی بچووکی ئەدەبی ئێستێتیکیم، بە تەواوی بوون و هەستەکانمەوە پەیوەستم پێیەوە و لە خولگەکانی دەخولێمەوە. هەناسەیەکی ڕوون و قووڵ لە نێوان ئەزموون و زماندا ڕامدەگرێ و دەیخۆمەوە، ناسنامەی بوونی خۆمی لێوەردەگرم و بە دەستمەوەی دەگرم، دەستم لە گۆزەی شەرابی خودایی هەڵدەهێنم و ناوچەوانمی پێ تەڕدەکەم.

20

لەو تەمەنەی هەستم بە مرۆڤبوونی خۆم کردووە، چێژی وشەم دۆزییەوە و تێیدا مەست و شاگەشکە بووم. مەنەلۆژی ناوەکی، واتە:

مەنەلۆژی ناخی بیرکەرەوە. لەناو شیعردا لە جەنگ و گەشتێکی شادیبەخشی بێپایاندام لە بەرەنگاربوونەوەی نائومێدییدا. جەنگ و گەشتەکەم لە فەزای پرسێکی بنەڕەتییە، پرسی شیعر. هەر کاتێك بە ئومێد و شیعر بگەم و بارەکانی زەین بخەمەڕێ، جەنگ و گەشتەکەم کۆتایی دێ. دووبارە نەخشەی جەنگ و گەشتێکی دی دەکێشمەوە. جەنگ و گەشتی یەکەم ئاشقبوونم بە ئومێد و شیعر بۆ بەهای بزربوون لەناو فەزایدا، گوێگرتنەوە لە یەکەمین مامۆستای زمانی دایك بۆ گەرمکردنەوەی بەهرەی یەکەم ئەشق و ئاشقبوونم بە گەشتی شاعیرانی داهێنەر و ئاشنابوون بە پەیامی یەکتری و دۆزینەوەی خەسڵەتی ئەفسوونی شیعرییەت و خەمڵینی زەین.

21

زمان ئاسۆی گەردوونیی هەیە و مرۆڤیش لە نێوان زمانە هاوبەشەکان دابەشکراوە. شیعر پانتایی زمان تێناپەڕێنێت، بەڵکو دەیکاتە هونەری زمان. لە شیعری بێگەردا پرسێکی گرینگ ڕۆڵدەبینێت، زمان دەبێتە هونەری زمان، هەروەها شیعریش دەبێتە هونەری زمان. بۆ هەر وشەیەك زیاد لە مانایەك پەیدادەبێت و سروشتییانە هەڵدەقووڵێت، لە زمانی زانستدا یاری بە مانای وشە ناکرێت، واتە: وشە یەك مانای هەیە و بەس. لە شیعری بێگەردا زمان بە پەنهانی نامێنێتەوە و بە لێکدانەوەکانی دەوڵەمەنددەبێت و دەبێتە ئەزموونی شاعیر و ناوەندی مانا، ئەزموونی شاعیر و ناوەندی مانا هەر لە لەدایکبوونی مرۆڤی ئاساییەوە تا لەدایکبوونی خوداوەندەکان درێژدەبێتەوە، یان لە مردنی مرۆڤی ئاساییەوە تا مردنی خوداوەندەکان، واتە: سەرەتا پرسیار لە کۆتایی دەکات و کۆتاییش پرسیار لە سەرەتا دەکات، وەڵامەکان شیعری بێگەردن و سنوورەکانی ئەندێشەی شاعیر بەرزدەکەنەوە و دەستنیشانی دەکەن.

22

لە زماندا نهێنییەك هەیە، پانتاییە جۆراوجۆرەکانی بوون گەڵاڵەدەکات تەنیا شیعر دەتوانێت دەستی بۆ ببا و دوو ئاسۆی کارای تێدا تێکەڵاوبکات.

یەکەم: ئەو ئاسۆیەی ژینگە دەیخوڵقێنێت، زمان توانای پەیپێبردنی هەیە.

دووەم: ئەو ئاسۆیەی شیعر دەیخوڵقێنێت، بە چەشنێکی زمانەوانیی، دۆخگۆڕین دەکات.

شاعیر نیشتەجێی هەردوو ئاسۆیە. ئاسۆی یەکەم بە تەواوی توانا مانایەکانیەوە ئامادەیی لە ئاسۆی دووەمدا هەیە. ئاسۆی دووەمیش بە تەواوی جیهانبینییەوە ئامادەیی لە ئاسۆی یەکەمدا هەیە. تواناکانی زمان تێیاندا فەراهەمدەبێت و درێژە بە هێزی زمان و ڕێگاکانی بینینی جیهان دەدات و هێما ئافرێنەرەکان زمان دەیانکاتەوە.

23

شیعر هۆکارێکی سەرەکییە لە بوونی مرۆڤدا. مرۆڤیش خوێنەری کۆی شتەکانە، کەواتە: شیعر ئەگەر چەند کەسانێکی وریا و بەئاگا و بژاردە بیخوێننەوە، ئەوە شیعرێکی بە خوێنەرە. بەدحاڵیی و خۆهەڵخەڵەتاندنێکی کوشندە لەناو بەشێك لە ئێمەمانان پەیڕەودەکرێت. خۆماتدان لەژێر ئەم پرسیارە بەتاڵەی هەر شیعرێك نەیتوانی لە سەردەمی خۆیدا خوێنەر پەیدابکات، ئەوە شیعرەکە لە ئاستێکدایە و خوێنەریش لە ئاستێکی نزمتردان، یان لە سەردەمێکی پێشکەوتووتردا خوێنەری ڕۆشنبیرتر پەیدادەبن و دەبنە خوێنەری ئەم چەشنە شیعرە. ئەم جۆرە تێڕوانینە هێرشکردنە سەر شیعر و سووکایەتیکردنێکە بە خوێنەر، دەرهاوێشتە و کاردانەوە ت□□ەسەندنەوەی ئەوەیە، کە خوێنەر بەلایەوە ناون و نایانخوێنێتەوە.

ئەگەر شیعرێك لە سەردەمی نووسینیدا نەیتوانی خوێنەری وریا و بەئاگا و بژاردە بۆ خۆی پەیدابکات، لە هیچ سەردەمێکی تردا ناخوێندرێتەوە، لەگەڵ ئەمەشدا بڕوام بە دیاردەی دەگمەن و ناوازە و سەرپەڕ هەیە.

مەحوی، گۆران، دیلان …. تاد، شاعیری بە خوێنەرن، ئەمانە لە ڕوئیا و شیعرییەتدا لە ورووژان و ڕاکێشانی جادوویی و جاویدانیدان، بە خاڵی بەیەکگەیشتن گەیشتوون، بەیەکگەیشتنی شیعرییەت و خوێنەر، هەستدەکەیت هەموو شتێکیان بینیوە، سوودیان لە کەشوهەوا و هێما ئەفسانەییەکانیش وەرگرتووە و نیگەرانییەکی داهێنەرانەیان تێدایە . با هەل و بوارێك وەربگرین و بچینە ناو شیعرییەتی ئەم سێ دەقەوە:

یەکەم: ئەوی ئەمڕۆ بە دەوری تەختیایە هەلهەلەی مەخلووق، مەحوی.

دووەم: دواسەرنج، گۆران.

سێیەم: سێبەری پەرت، دیلان.

لە هەمان کردەشدا دەبینرێت هەیە نیو سەدەیە پیادەی نووسینێك بە نیازی شیعر دەکات، کەچی من وەك خوێنەرێکی ناوەخن و بەردەوامی شیعری کوردی، ئەوەم ڕووبەڕوونەبووەتەوە یەك دێڕیشی بووبێتە دەقێکی: (چێژ)، یان دەقێکی: (ڕوئیا)، یان دەقێکی: (مەعریفی). هەر پانتاییەکی سپی کاغەز بە نیازی شیعر، بە ڕەنگێك داپۆشرێت ئەم سێ خاڵە تێیدا ئامادەبوونێکی بەهێز و پڕ جووڵەی نەبێت، بێ هیچ چەندوچوونێك لە شیعرییەت بەتاڵە و مێژووی داهێنان فڕێیدەدات و بانگهێشتی ناکات بۆ بینینی جیهان.

نوێبەخشی بناغەدار، بەردەوام لە ڕەگی کۆمەڵگا کاردەکات، کۆمەڵگاش بوونی خۆی دەناسێت و لە دەرکەوتنی بزووتنەوەکان ئاگاداردەبێت، ئەو ڕەگەزانەش دەناسێت کە نوێبەخشی دەگونجێنێت و چالاکی دەکات.

نموونە: شیعری (وەرە خوارێ ئەی خواکەی غەریبان لە کلکەی هەوری ئاڵەوە وەرە خوارێ)ی ئەنوەر قادر محەمەد. فەزایەکی زیندووی هەیە و تا بڕێی ئێستێتیکییە. نسکۆی شۆڕشی ئەیلوولی لە ئەزموونێکی ئێستێتیکی سێبەردار داڕشتووە و باری دەروونیی کۆمەڵگای کوردیی تێدا بەرجەستەکردووە.

بە خاڵی بەیەکگەیشتنی شیعرییەت و خوێنەر گەیشتووە، بەهرەی خۆڕسکی شیعر، بۆ زۆرلەخۆکردن ئافرندوویەتی.

بڕواشم وایە ئەوانەی ڕوئیا و شیعرییەتیان لا دروست نەبووبێت تەمەنی نووحیشیان هەبێت نابن بە شاعیر. جا گرفت لەوەدا نییە ئەم شیعرە بە خوێنەرە، یان نا، بەو مانا خۆهەڵخەڵەتاندنەی لەناو ئاستنزم و پەراوێزەکان پڕوپاگەندەی کوشندەی بۆ دەکرێت. ئەوە گرفتەکەیە. ئایە ئەم شیعرە ڕوئیا و شیعرییەت و بنیاد و شێواز و بیرۆکە و نیشانە هاوچەرخەکانی تێدایە، یان نا.

من بڕوام بە شیعرییەت و ڕوئیا و خوێنەری وریا و بەئاگا و بژاردە و ئەزموونی شاعیر و خۆبوونی هەیە.

خودایە، کە هێڵەکانی ژیانت تێکخستووم، ئازادیی نووسین و داهێنانت بۆ فەراهەم، پرسەکانت تاوتوێکردووم. بە تەواوی بڕوا و قەناعەتەوە، ڕۆژی پێنج فەرز خۆم ڕاستەڕێ دەکەم و نوێژت بۆ دەکەم،

که بەسەر ڕەگی درەختی ڕەگ گەیشتووی ناو ئاوی پاراو بنیادتناوم. حەزم لە تەمەندرێژیی نییە، نیو سەدە زیاترە دەژیم. ئەوپەڕی ئاواتمە بچمە جیهانی خامۆشانەوە، ئەو جیهانەی خۆت بانگهێشتیم دەکەیت، بەهەشت. لەوێ ئەو حۆریانەی لە پاداشتی کردەوەکانم خەڵاتم دەکەیت، تا پلەی شیعرییەت بەرزیان دەکەمەوە و بەوپەڕی بەڕێزەوە ڕەتیان دەکەمەوە، داوای دیوانی شاعیرە داهێنەرەکانت لێدەکەم. لەوێ هەموو زمانەکانی دنیا دەبنە یەك زمان و دەیزانم، شیعری هەموو زمانەکانی پێ دەخوێنمەوە، دەست لە هەموو شتێك بەردەدەم، مشوورخواردنی: ماڵ و منداڵ و کەسوکار و نەتەوە و مرۆڤایەتیشم نامێنێت تا پێیانەوە سەرقاڵبم و چاودێری بارودۆخ و جیهانیان بکەم. خۆم تەرخاندەکەم بۆ خوێندنەوەی شیعری بێگەرد، لە شەڕی چاودێری مرۆڤە هەڵبزڕکاو و ناخ گەچراوەکانیش ڕزگاردەبم.

ئەو یەکڕوویەی، کە خەسڵەتی بنەڕەتی مرۆڤی ئاشقە، خۆت هەر لە لەدایکبوونمەوە ڕژاندووەتە هەستەکانمەوە، سوپاست دەکەم.

ئەی خودا: من تۆم خۆشدەوێ، قەتیش لێت نەترساوم و لێشت ناترسێم، کە گوێڕایەڵتم: نە لەپێناو پاداشتی بەهەشتە، نە لە ترسی سزای دۆزەخە. تەنیا لە خۆشەویستی خۆتەوەیە و بەس.

که لە دنیادا بوونێکی بچکۆلەم هەیە قەرزاری شیعرم، ناوەندی ژیانی منە و لەو لەدایکبووم. ئەستێرەی ڕەنگاوڕەنگ دەبینم لە هەموو شوێنێکدا بەسەرمدا دادەبارن. لەسەر زەمین دەبنە قەڵا پاڵیان پێوەدەدەم. گوللەی دووکەڵی مرۆڤە هەڵبزڕکاو و ناخ گەچراوەکانیش وەك فسی پێش تەنگاوبوون وایە.

25

هەر دەقێکی جوانی شیعرییم خوێندبێتەوە، توانایەك لە هێڵی بەرزبوونەوەی ناخمدا پەیدادەبێت، کە توانای دۆزینەوە و داڕشتنەوەی سەرلەنوێی ژیانمی هەیە. قەت ئاواتم نەخواستووە من نووسیبوومایە، زۆر بە ڕاشکاوییەوە ناخی خۆم ڕادەگەیەنم: هەموو دەقێکی جوانی شیعریی بە هی خۆم دەزانم، دەچمە ناو کەژاوەی شانازییانەوە و بۆنی خەمی یەکەم و هەستەکانیان دەکەم، دەریام تێدا بزردەبێت.

26

شیعری بێگەرد هەڵوێستێکی ئێستێتیکییە. نابێت تێیبگەیت. دەبێ هەست

بکەیت لە هێزی یەکەمدا شتێك هەیە. ئەو شیعرەی لەپێناو گەیاندن، واتە: هێزی دووەم دەنووسرێت، شیعری بێگەرد نییە، واتە: هەستیار و بێدار نییە، گێڕانەوە، یان هەواڵە.

27

مێشکی من چێکن نەبووە بەو دروشمە باوانەی ناو ڕۆشنبیری ئێمە، داهێنەر لە شێوەی تێڕوانینی داهێنانیەوە کار لە ژیان دەکات و ئێستێتیکا لە مەودای جیاجیادا لە زەینی وەرگر مشتوماڵ دەکات و خاڵ و هێڵ و هێمای دەداتێ، کە ناوکی جیهانبینینی شیعرە.

هەست لە شیعردا کەرستەی پێکهاتە و هێڵە هاوبەشەکان دەستەبەر و گەڵاڵەدەکات، بیری خەمڵیویش لە زەمینەیەکی گونجاودا، واتە: بنیادێکی خەمڵیو سروشتی ناوەوە ڕێکدەخات و خودی ئەزموون پێیدەگەیەنێت.

درەوشانەوە لە دەقدا ڕەنگە ئەوەبێت وێنەیەك دەبێتە ناوەند و لووتکەی دەقەکە، خوێنەر لە ئاستیدا تەواو بێدەنگ دەبێت. ئەو بێدەنگبوونە ئەوەیە دەستی بە قووڵاییەکانی درەوشانەوە گەیشتووە. درەوشانەوە بۆ شیعرییەت زمانی پێوەر و پێوەرێکی کامڵە.

لەو ماوەیەدا، وەختێکی تایبەتی خۆم بۆ: (کۆی بەرهەمە شیعرییەکان)ی ڕەفیق سابیر تەرخانکرد، چاپەمەنی مانگ ساڵی 2016 لە 793 لاپەڕەدا چاپی کردووە، هەروەها: (ڕوانین لە بوولێڵدا)، 22 چاوپێکەوتنی جیاجیایەتی، هەمان چاپەمەنی ساڵی 2015 لە 304 لاپەڕەدا چاپیکردووە، هەروەها: (ئەویننامە) دوا کۆشیعریەتی. هەمان چاپەمەنی لە 98 لاپەڕەدا چاپی کردووە، لەم بەرهەمەیدا ئاستێکی گۆڕان و وەرچەرخانی ڕیشەیی لە بیری ئێستێتیکی، [illegible] دەگ[illegible] و [illegible]ی ئاشکرادەبێت.

لە خوێندنەوەی کۆی بەرهەمەکاندا دیدگایەکی تایبەت و دیاریکراوی لەبارەی ژیان و ڕووداوەکانی کوردستان پێشکێشکردووە. بەو تێگەیشتنەی بۆ شیعرم هەیە، دەتوانم ئەم بۆچوونەم بەڕاست بزانم، ڕەفیق سابیر شاعیرێکە، کەمتر هەستییە و زیاتر فیکریی و سیاسییە، بەڵام لە ئاراستە فیکرییەکەیدا ڕایەڵ و تانوپۆ و هارمۆنی و پێکەوە گونجانێکی لۆژیکێك کارپێدەکات بۆ ئەوەی ئاراستەی ئاسۆیەك بۆ ئێستێتیکا و وتنی بنەڕەتی دەستەبەربکات، کە شیعری بێگەرد لە بوونی خۆیدا قبووڵی ئاراستەی ئاسۆیەك و فیکری کراوە دەکات، بەڵام قبووڵی ئایدیۆلۆژیای داخراو ناکات.

ئەو درەوشانەوەی ئاماژەم بۆی کرد، دەتوانم دەقی: (ئاوێتەبوون) لە کۆشیعری ئەوینامەی بۆ دەستنیشان بکەم، هەروەها لە دوا کۆشیعریدا 29 هایکۆی نووسیوە، لە ماوەیەکی پێوانەییدا، هایکۆ بە شێوەیەکی بەربڵاو، وەك دیاردەیەکی لاساییکردنەوە هاتە ناو شیعری کوردییەوە. شێوازی هایکۆ مەودایەکی کورت و وتنێکی بنەڕەتییەو، دۆخگۆڕینی تێدا ڕوونادات، دەنگێك دەنگێکی دی وەرگرێتەوە و هەستەکان جێگۆڕکێ بکەن، ئاوازی جێگۆڕکێی دەنگەکان لە فۆرمی وشە و چڕیدا ڕێکبخرێنەوە. هونەریترین هایکۆ لە شیعری کوردیدا، کە بە هونەری هایکۆ نووسرابێت: (ڕەفیق سابیر) نووسیویەتی و پرسی هونەری تێدا دروستکردووە.

28

شیعری بێگەرد دەبێ خۆی خوێنەری خۆی دروستبکات و مرۆڤی هاوچەرخی تێدابژی. لە بوونی مرۆڤی هاوچەرخیشدا توابێتەوە. لەم باروبوارەدا ژیانێك لەدایکدەبێت و ژیانێکی تر دەژیێنێت، واتە: ژیانی یەکەم بوونە و ژیانی دووەم بەشێك لە بوونە، کە مرۆڤی هاوچەرخ تێیدا هەڵگر و ئامادەیە و کەرستە و پێودانگی تایبەتی بۆ خوێندنەوە هەیە، خۆی بەرەو ئەو جۆرە شیعرە ڕێنوێنی دەکاتێ.

من لە شیعرمدا هەوڵ بۆ ژیانی دووەم دەدەم. مرۆڤی تێدا بکەمە مرۆڤی هاوچەرخ و پێناسەی کات و شوێنی کردبێت لە توانایدا مابێتەوە. خەسڵەتە سەرەکییەکان، کە دانایی سروشتی مرۆڤە گورزێکی لە زەینیدا وەشاندبێت، خۆی ئەزموونبکات. پاش جێگیرکردنی وەشاندنەکە. بچێتە ناو پرسی کردەیەکی کتوپڕەوە و لە ئامانج نزیك ببێتەوە و پەیوەندییە ناوەکییەکان، لە دەرکەوتنی زماندا تەواو دیاری نەکا و مەوداکان لە بەهرەیەکی باڵادا بززبکات.

29

شیعری بێگەرد دادوەری ئەم جیهانەیە، لەپێناو زمان و ئێستێتیکادا دەنووسرێت. فیکری سیاسی بەناو هەستەکانیدا دەبا و شەپۆلیان پێدەدا، بەڵام ئایدیۆلۆژیا تێکەڵ دیدی ئەدەبی ناکات و نابێتە وتەبێژی سیاسی. دەزانێت چۆن ئەم کارامەیییە ئەمەکدار بکات، ڕۆح و هەرچی شتێك لە ڕۆح بچێت ترپەن بۆ ئەوەی بیرکردنەوە بکەنە پەیژە و نۆتە بۆ دروستکردنی وێنە و دەرکەوتەکان و پاراستنی ناسنامەی شاکاری ئەدەبی.

30

بە شیری دایكم و شیری شیعر بەخێو و پەروەردەكراوم. لە هەموو كات و شوێنێكدا ئامادەیی هەیە و سەبوورییە بێم. ناتوانم لە فەزای دەرچم، لە ناخمدا پێی دەژیم. بوێری ئەوەی تێدا تاوداوم پرسیار لەبارەی دەركەوتنی جیاوازییەكان بكەم و هاوكێشەیەكی تەواوی لەگەڵدا دروستبكەم.

شیعر خۆی، واقیعێكی زۆر تایبەتە، بەیانێكە تەواونەبوو. بێدەنگیی لە ناخمدا كۆدەكاتەوە و سەرچاوەی یەكەمین پەرێشانییەكانمە، هەموو پرس و باسەكان دەكاتە هی من. ژیانی شیعرییم، ژیانی تایبەتی داگیركردووم، كردوویەتی بە وێنەیەكی كراوە و پیشانی دەدا و دەیپارێزێت. كەمێك نامۆیی و تۆزێك دڵەڕاوكێ و هەژانی ترسیشی تێدایە. لەوساوەی تێكەڵی بوویمە و سەرم لەناو هەناویدا گەرمكردووە، لە ناوەوەم بۆ چركەیەك، چركەیەكی كەمخایەنیش بێت لە هەست و تێڕامانی نووسین دوورنەكەوتوومەتەوە.

شیعرێك، كە تازە نووسیبێتم، وەك ئەوەی كەسێكی دیكە نووسیبێتی، ئەوە وێنادەكەم لەسەر شانێ و لەبەردەم میكرۆفۆندابم بۆ خۆم و ئەو بێدەنگییەی لە ناخمدا كۆبووەتەوە، دەیخوێنمەوە. بێدەنگییە كۆبووەوەكە دەكەم بە سەكۆیەك و خۆمی تێدا دووبارە دەكەمەوە. بۆئەوەی بە خۆم بزانم سەرمەستانە وەك شەیداییەكی گەردوونیی بزرەبم و خۆمی لێ ئازاددەكەم، ئینجا شیعرێكی نەنووسراو سەرقاڵم دەكاتەوە. قووڵی و بەخۆداچوونەوەیەك، لە هەست و تێڕامان دروستدەكەم بۆ گۆڕینی فۆرم و مانا لە نێوان شیعرە نووسراوەكە، كە تازە خۆم لێی ئازادكردووە. شیعرە نەنووسراوەكە، كە هۆگری بوویمە و بە پێی خۆم بۆی ئامادەكردووە، شوێنێكی لە هەست و تێڕامان پێ بدەم، كە هەست و تێڕامانی نووسین سەرقاڵم دەكات. دەكەومە بارێكی بینین و هەستكردنێكی ناخییەوە، كۆمەڵێك ئەستێرە لە ئاوێكی نزیك و ناسراودا بۆم زریوەیانە و پرسیاری تێڕامان و هەستم لێدەكەن. دڵخۆشی و جوانییەكی تایبەتم دەدەنێ، دڵخۆشی و جوانییە تایبەتەكان وەڵامی پرسیاری زریوەی ئەستێرەكان دەدەنەوە. تین و تاوێكم بۆ زمان تێدا مشتوماڵ دەكات. لە زمانەوەش تین و تاوی خۆشەویستیم پێدەگات و خۆی پێبەخشیوم و خۆمی پێدەبەخشمەوە. جێگۆڕكێ دەكەین، ئەو دەبێتە من و منیش دەبمە ئەو، وەك دوو هێڵی لێكتێناپەڕین، دەگەینە یەك. بە بارێكی دی دۆنایدۆن دەكەین. ئەگەر وزەیەكی نەبیندراویش نەبێت قەت ناتوانم دەست بۆ نووسین ببەم و خۆمی تێدا نوێبكەمەوە و دەستپێبكەم، بجووڵێم و شێوەی تایبەت وەربگرم. ئەو

ڕووداوانەی کاریگەرییان خستووەتە دڵ و دەروونی من لە دەرکەوتن و نواندندا هەموویان لەناو ژیانی شیعریمدا دەناسرێنەوە و کەسایەتی خۆیان هەیە. لە بەکاربردندا بوونەتە سروشتی وشە و سروشتی وشەییان دەناسرێتەوە.

شیعر ئەزموونێکی تایبەتە، کەسی تایبەتیش دەینووسێت، تایبەتمەندبوون ئەشقی ڕاستەقینە و پەیوەندییە ڕۆحییەکان و تێگەیشتنە زمانەوانییەکانمان لە جەستەی شیعری بێگەرددا بەرجەستەدەکات.

تشرینی دووەمی 2019 هەولێر

چی لە پەرلەمانی پلە باڵاکان چاوەڕوان دەکرێ؟ … ئاسو کمال

ڕەخنەیەکی زۆر لەو ئەندام پەرلەمان و حزبانە دەگیرێت کە دەنگیان بە یاسای “چاکسازی لە موچە و خانەنشینی پلە تایبەت و باڵاکان” گێڕاوە، بەڵام ئایا پەرلەمانی کوردستان بێجگە لە فەرمی کردنەوەی دەوڵەمەندبوونی چینی پلەباڵای حزبە دەسەڵاتدارەکان هیچ کارێکی تری لێ چاوەڕوان دەکرێ؟
ئەندام پەرلەمانەکان بەشێک لەو دەزگا ڕەسمیانەن کە پێویستە دابەشکردنی داهاتی کوردستان بەپێی ڕادە و نفوزی حزبە دەسەڵاتدارەکان بکەنە یاسا و هیچی تر.

بەڵام ڕەخنەکان لەم ئەندام پەرلەمان و حزبەکانیان نیشانی دەدا کە هێشتا چاوەڕوانییەک لە ئەندام پەرلەمان هەیە کە پێچەوانەی شەپۆل مەلە بکا و لە یاسای خانەنشینیدا پێچەوانەی بەرژەوەندی بەشی چینە دەسەڵاتدارەکەی خۆی دەنگ بە یەکسانی لە موچەی خانەنشینی هاوڵاتیاندا بدا. ئەمە چاوەڕوانییەکی هەڵەیە.

پەرلەمانتار نوێنەری ئەو حزبانەیە کە بودجەیان لەژێر دەستدایە و لەو یاسای چاکسازییەدا دەبێ ئەم حزبانە بەشی ئەندامە پلەباڵاکانی خۆیان مسۆگەر بکەن تاکو بتوانن باڵادەستیان بەسەر کۆمەڵگەی

کوردستاندا درێژە پێبدەن. هەربۆیە مەسەلەکە موچەی ئەو ۸۰-۹۰ ئەندام پەرمانە نیە کە دەبێ دەوڵەمەندبن لە ٤ساڵەدا بەڵکو مەسەلەی سەرەکی دەوڵەمەندکردنی ئەو لەشکرە هەزاران کەسییە لە چینی باڵای حزبە دەسەڵاتدارەکان کە دەبێ بۆ هەمیشە بە پێی یاسا بە مسۆگەری دەوڵەمەندبکرێن. ئەم ٤ ملیۆنەی پەرلەمنتارانی ئەم دەورەیە وەری دەگرن شیرینی کۆینی یاسایەکە بۆ مسۆگەرکردنی دەوڵەمەندکردنی پلە باڵاکانی ئەم حزبانە. پەرلەمانتارانی ئەم حزبانە خۆیان بەشێکن یان ئەگەر تازەش بن دەیانەوێ ببن بەبەشێک لە چینی باڵای حزبەکانن و نایانەوێ بخزێنە خوارەوە بۆ چینی پلە نزمەکانی کۆمەڵگە.

بێگومان ئەگەر ئەم پەرلەمانتارانە بەم کارە هەڵنەسن ئەوا مسۆگەر نانبڕاو و ٤ ملیۆن بڕاو دەبن و ئەوانیش چ ئیلتزامێکیان بەو دەنگانەوە هەیە کە حزب لە خەڵک بۆی کۆکردونەتەوە؟ سبەینێ حزب خۆی ئەو دەنگانە بەمسۆگەری بۆ جارێکی تریش کۆدەکاتەوە لە بەرئەوەی هەمیشە کارتی دەنگدان بە بارمتەی گیراوە لەلای ئەم دەسەڵاتدارانە لە بەرامبەر ملکەچی دەنگدەر بەو سەرچاوەیەوە کە بودجە و موچە و کار ومافی بەپێی وەلائی حزبی لە دەزگای فەرمی و تایبەتدا ڕیکخستوە.

ڕەخنەگرتن لە کوردستاندا لە خودی پەرلەمانە کە پەرلەمانی پلە باڵاکانە و هیچی تر. پەرلەمانتاران ناتوانن ئەم دەزگایە و میکانیزمی کارکردن و یاساکانی بگۆڕن، بەڵکو ئەوان شۆفێرێکن کە ئەم دزیە ئاشکرایەی چینی دەسەڵاتداری حزبەکان بکەنە یاسایەکی نایەکسانی و عارەقی دەوڵەمەندبوونی خێرای خۆیان لە زەحمەتی پلەباڵابونی خۆیان لە بەرچاوی جەماوەری کرێکار و فەرمانبەر و هەژاری کوردتساندا بسڕن.

گۆڕینی موچە و خانەنشینی و بەشی ئەم خەڵکە کەمدەرامەتەی کوردستان لە ڕێگەی گۆڕینی ئەخلاقی پەرلەمنتارانەوە ناکرێ بەڵکو وەک خۆپیشاندانەکانی کرێکاران و فەرمانبەرانی فەرەنسا دژی ماکرون پێمان دەڵێن لە خۆپیشاندانەکانی شەقامەوە دەکرێ. خۆپیشاندانەکانی شەقام پەرلەمانی پلە نزمەکانە کە پەرلەمان و حکومەتی پلەباڵاکان دەهێنێتە خوارەوە بۆ گوێگرتن و سازشکردن و ناچارکردن بە تەسلیم بوون بە چاکسازی و گۆڕان لە دابەشکردنی داهات و موچەدا.

ئاسو کمال ....

میللەتێکی بێ دەنگ … نەوزاد بەندی

برادەرێک لە تەنیشت خۆما مۆبایلەکەی کردەوە و خەریک بوو بە تاسەوە پۆستێک بخوێنێتەوە ، لە پڕ ووتی : (ئۆی ئەمە هی تۆیە !!) وەک ئەوەی بڵێ : هی تۆ بەکار نایەت بیخوێنمەوە !.. ئەمە بە حیساب زۆر موسوڵمانیشە ، منیش ئازادی دەکەم بۆ ئەوەی چیدی پۆستەکانم بێزاری نەکەن ..

هۆکار زۆرە بۆ ئەوەی پیاوی بەرزمان تێدا هەڵنەکەوێ .. چونکە هەر کەسێ بیەوێ لە هەر بوارێکدا خزمەت بکا و جیاواز بێ ، مرۆڤە زڕەکان هەوڵی ڕاوەستاندنی دەدەن ، پلاری تێ دەگرن ، سووک تەماشای هەوڵەکانی دەکەن ، پێی پێ دەکەنن ، ئەیانەوێ وەک خۆیانی لێ بکەن گەڵا و بەر و سێبەری تەنیا بۆ خۆی بێ ..ئەمەیش من ناوی دەنێم هەوڵی بە فەرهاد پیرباڵکردن ..

خەڵکێکی داهێنەرمان هەن هەتا نەچوونەتە تاراوگە ، لە بەرد و بەرقی خەڵکە بودەڵە خۆپەرستە بێ بەرە بێ سێبەرەکە ڕزگاریان نەبووە و نەیانتوانیوە داهێنان بکەن ..دوای ئەوە کە لە دەستیان دەرچووە و بوونەتە داهێنەری جیهانیی ، ئینجا ئەو خەڵکە ڕوخێنەرە سەرەیان بۆ گرتووە تا سێڵفیان لەگەڵدا بگرن ..

داهێنەرانێکی وەک نالی و ئەمین فەیزی و تۆفیق وەهبی و ئیبراهیم ئەمین باڵدار کە لە تاراوگە سەریان نایەوە ، بەڵگەی ئەوەن کە لەم مەملەکەتە ڕوخێنەرەدا مرۆڤی جوان جێی نابیتەوە ..مرۆڤی داهێنەر گەر زات بکات زێدی باب و باپیران هەڵبژێرێ ئەبێ وەک فەهاد پیرباڵ و ج□ن□□□ی پاییز و سەردەشتیان لێ بەسەر بێ ..

لێرە خەڵکێک هەن شانازی بەوەوە ئەکەن کە بێدەنگن و بارە گوێزیان لێ بنێی خڕەی نایەت ..هەر کەسێکیش وورتە وورتێک بکات پێیان زۆر بڵێ و بێ بەهایە و هەوڵ ئەدەن بە جۆرێ لە جۆرەکان لەزگەکە بدەن لە دەمی و کپی بکەن ..هەوڵ ئەدەن کارێ بکەن چیدی زەبر بە بێدەنگی و بێ هەڵوێستیەکەیان نەگات و ..کەس زات نەکات بەرد بخایە گۆمە مەنگەکەی عەقڵ و هزریانەوە ، بۆ ئەوەی بە حەیا و حورمەتی

خۆیا نەوە بڕۆنەوە بەردەم قاپی خوا ..

لێرە زۆرترین جنێو و سوکایەتی بەو کەسانە دەووترێ و دەکرێ کە قسە بۆ گەل دەکەن و .. دەس بە کڵاوی خۆیانەوە ناگرن و..وازیان لە خۆپەرستی هێناوە و ..ئەوە بیری مێگەل دێننەوە کە ئەوان لە تەویلەدان نەک لە کۆمەڵگای مۆدێرندا.. ئەوەیان بیر دێننەوە کە ئەوان و کێڵگەیەکی مریشک تەنها لەوەدا جیاوازن مریشک کە ئەکوژرێ گۆشتەکەی ئەخرێتە سەر برنج بەڵام ئەوان کە ئەکوژرێن گۆشتەکەیان ئەکرێ بە ژێر خۆڵەوە ..

کاتێ کۆمەڵگا بە بێ بەرھەم و بە بێ دەنگ و بەعاقڵی چاوەڕێی خوا دەکەن وەزعەکەیان بۆ وەک وەزعی ئەڵمانیا و سویسرا لێ بکات ، لەو کاتەدا هەر ورتەیەک ئەخرێتە قاڵبی بێ ئەدەبی و دەستکاریکردنی ئیشی خوداوە ، لێرەدا ئیتر ئەو کەسانە ئەخرێنە ڕیزی ئەوانەی کە تەبایی ئەشێوێنن و ئەزمونی چەند ساڵەی ورگ پڕکردن و ڕیقنە کردنیان لێ تێک دەدەن ، ئەوەیش بە پێی دەستوورە شەفافەکەیان و عەقڵە کیلۆموتر سفرەکەیان جێی قبوڵکردن نییە ..
ئینجا وەرە ئەم کەنار□ ئ□کس لارجانە لەو قوڕە خەستەدا بھێنە دەرەوە!!

نەوزاد بەندی

سهڵاحەدین دەمیرتاش و کورته چیرۆکەکانی … ئەحمەد کامەران

سەلاحەدین دەمیرتاش لە دایکبووی ساڵی 1973یە لە ناحیەی پاڵوی سەر بە قەزای ئەلەزیرە, خێزاندارەو خاوەنی دوومنداڵە وە هاوژینەکەیشی مامۆستایە, هاوکات بە یەکێك لە سیاسەتمەدارو پارێزەرە دیارەکانی باکووری کوردستان دادەنرێت کە ژیانی خۆی تەرخان کردووە بۆ ڕزگارکردنی گەلەکەی لە دەستی داگیرکەران وە بەدەستھێنانی سەربەخۆیی بۆ نەتەوە ستەملێکراوەکەی ئەو نەتەوەیەش ناوی(کوردە). لەگەڵ ئەوەشدا هاوسەرۆکی پارتی گەلان (هەدەپەیە) لەگەڵ فیگەن یۆکسەر داغی هاورێی, بەڵام بەهۆی هەستی نەتەوایەتی و دەڕبرینی

دەنگی خۆی لە بەرامبەر دەسەڵات دارانی تورکیای شۆڤێنیزم بەڵام بۆ دواجار خۆیی و فیگەن یۆکسەر داغی هاوڕێی و لەگەڵ چەندین هاوڕێی دیکەیدا ڕووبەڕووی سزاو ئەشکەنجە بوونەوەو وە لەساڵی 2017 بە بڕیاری سەرۆك کۆماری تورکیای ڕەگەزپەرست ڕەجەب تەیب ئەردۆغان بڕیاردرا بخرێنە نێو کووچی زیندانەکان بەڵام لە دەرئەنجامی مانەوەی لە زینداندا بووە هۆی ئەوەی کە لە هاوسەرێکی پارتی گەلان هەدەپە دووربخرێتەوە, بەڵام هەرچەندە بە زیندانی کردنی سەلاحەدین دەمیرتاش و فیگەن یۆکسەر داخ بەیەکەم کاری دەوڵەتی تورکیا دانانرێت کە لە بەرامبەر بە کوردانی سیاسەتمەدارو چالاکوانان ئەنجامی دابێت , چوونکە مێژوویەکی ڕەشی هەیە لە بەرامبەر بە گەلی کورد لە باکووری کوردستان و هەندێ ناوچەی دیکەدا,بەهۆی ئەوەی بەردەوام هەوڵی سەرکوتکردنی ئەو سیاسەتمەدارە کوردانەی داوە کە دەیانەوێت میلەتەکەیان خاوەنی خاکێکی سەربەخۆ بێت هاوشانی میلەتانی تری جیهان بەڵام لە دەرئەنجام دا ڕووبەڕووی ئەشکەنجە و زیندانی کردن بوونەتەوە کە زۆرجاریش گەیشتۆتە تیرۆرکردنیان, بەڵام هیچ کاتێك چۆکیان نەداوە بەڵکو کوچەکانی زیندان بۆیان بۆتە بەرخودانێکی بەهێز بۆ ڕزگارکردنی گەلەکەیان لەژێر دەستی دووژمنان.

هەرچەندە زیندان بە بەستنەوەی دەست و پێیەکانت دادەنرێت کە ئیتر ناتوانیت هیچ جۆرە جوڵەیەك بکەیت, بەڵام دەمیرتاش توانی لەڕێگایەکی ترەوە دەست بە خەباتی سیاسی خۆی بکات لە نێو کووچی زیندانەوە کە ئەویش لە ڕێگای نووسینی بیست و شەش کورتە چیرۆکی جۆراوجۆر بوو کە لە ڕێگای هەریەکەیانەوە پەنجەی خستبووە سەر ڕووداوە ناخ هەژێنەکان , واتە لێرەوە دەمیرتاش جگە لەسیاسەتمەدارێك و پارێزەرێك توانی خۆی وەکو چیرۆکنووس و نووسەرێك لە کووچەکانی زیندانەوە درێژە بە خەباتەکانی خۆی بدات, وەهەروەها ئەو بیست وشەش کورتە چیرۆکە توانی لە ڕێگای دوو کتێبەوە بڵاویان بکاتەوە لە ساڵی 2019 بە ناوەکانی(سەحەر و دەوران) هەڵبەتە سەحەر بە یەکێك لە هەرە کورتە چیرۆکە ناخ هەژێنەکانی سەلاحەدین دەمیرتاش دادەنرێت هەربۆیەش ناوی یەکێك لە کتێبەکانی بە ناوی کورتە چیرۆکێکەوە کردوە, هاوکات لەکاتی خوێندنەوی ئەو کورتە چیرۆکە بۆماوەی چەندین ڕۆژ لەتاو ئازاری ئەو چیرۆکە تووشی خەمۆکیەکی زۆر بوومەوە , چوونکە چیرۆکەکە باس لە ژیانی کچێکی سادە دەکات کە دەکەوێتە داوی خۆشەویستی کوڕێکەوە بەڵام کوڕەکە درۆی لەگەڵ دەکات و هەڵی دەخەڵەتێنێت و ڕۆژێکیان لەگەڵ هاوڕێکانی خۆی سەحەر سواری ئۆتۆمبیل دەکەن و لە دەشتایەکی چۆل بەهەموانەوە دەستدرێژی سێکسی دەکەنە سەری کەتەواوی ژیانی ئەو

کچە سادەیە وێران دەکەن , لە بنەڕەتدا چیرۆکەکە درێژە تەنها ئەوەی کە گێڕامەوە کورتەیەکی چیرۆکەکە بوو, لەپاڵ سەحەردا ئەو بیست و پێنج چیرۆکەکەی دیکەش هەریەکەیان گێڕانەوەی ڕووداوێکە کە بە شێوەیەکی زۆر تراژیدیانە گ□ڕاونەتەوە.

لەکۆتایی وتارەکەم دا هیوای لەش ساغی وتەندرووست باشی بۆ خەمخۆری گەلی کورد سەلاحەدین دەمیرتاش دەخوازم کە هیوادارم لەنێو کووچەکانی زیندان ئازاد بکرێت چوونکە ئەو شوێنە هی کەسانی وەکو دەمیرتاش نیە بەڵکو هی کەسانی وەکو ئەردۆغان و هاوشێوەکانیەتی کە ماوەی چەندین ساڵە دەستی بەخوێنی هاوڵاتیانی کوردی سقیل سۆر بووە.

مەلێک … شیعر بۆ منداڵان …ڕۆستەم خامۆش

مەلێکی زۆر جوان و قشت

هەڵفڕی بۆ شاخ و دەشت

گوتی: ئۆخەی ئازاد بووم

ب□ زینگەکەی خۆم شاد بووم

دەمێک بوو لە نێو زیندان

دەمناڵاند بە ئێش و ژان

لە قەفەز بووم بە بێ هۆ

دوور بووم لە دەشت و لە کۆ

بەڵام ئێستا سەربەستم

لە کۆسار و لە دەشتم

وا دەژیم بە ئازادیی

دەچێژم تامی شادی

ڕۆستەم خامۆش

بڕوا بەخۆبوون ... عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی

حەزم دەکرد باخچەی گەڕەک
خۆشترین جێی ئەو ناوە بێ
پڕ چیمەنی سەوز و جوان و
بە دار و گوڵ ڕازاوە بێ
بۆ یاریی و حەوانەوەمان
گشت کات دەرگەی کراوە بێ
...
یەکەم هەنگاو دەستم پێکرد
بەرنامە بوو بۆ ئەو کارە
وتم تەنیا ئاسان نییە
زۆر پێویستیم بە هاوکارە
کەوتمە راوێژ لەگەڵ باوکم
وەک هاوڕێ واین، ئەندازیارە
...
کە باخەوانی باخچەکە
بەم هەڵوێستەی ئێمەی زانی
هات و پێشوازی لێکردین
بەدڵخۆشی و شادمانی
وتی هەرچی بە من بکرێ
ئامادەم بۆ پشتیوانی
...
ئیتر لەگەڵ هاوڕێکانم
بەدڵسۆزی دەست بەکار بووین
بەهاوکاری خەڵکی گەڕەک
وەک تیمێکی چالاک دیار بووین

خـەریکی کێڵانی باخچـە و
رواندنی گوڵ و دار بـــــووین
…
باخچەکەمـــان هێندە جوانکرد
لـــــەو نـــــاوەدا دەنگی داوە
ئاواتەکـــــەشم هـــــاتە دی و
ســەربەرزیش بووم بەو هەنگاوە
زانیم کـــــە بڕوا بەخـۆ بوون
بۆ ســـەرکـــــەوتن تین و تاوە
…
١/١٢/٢٠١٦